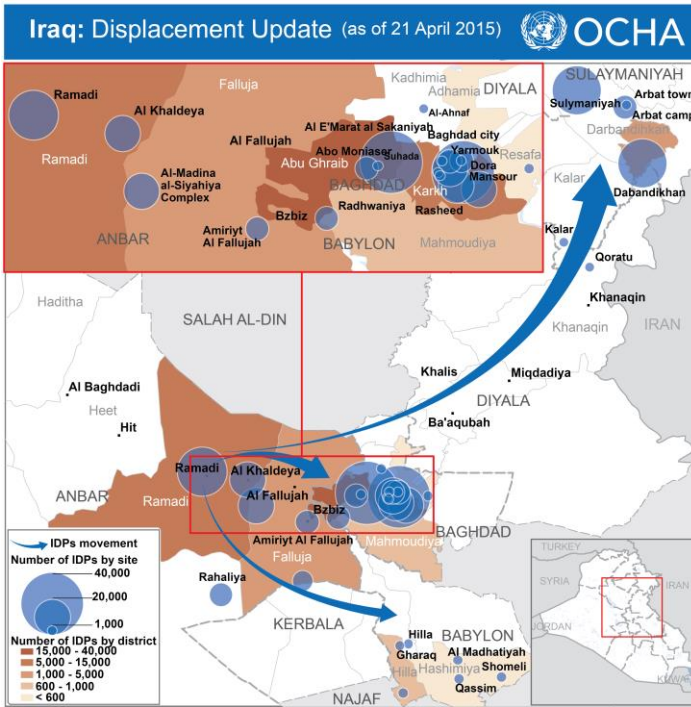

ئهم راپۆرت له لایهن نووسینگهی ههماهنگی کاروباری مرۆبی له عێراق به ههماهنگی لهگهڵ هاوکارانی مرۆبی ئاماده کراوه. ماوهی ١٥ - ٢١ ی نیسانی ٢٠١٥ له خۆدهگریت. لهبهر گۆرانی ههرمهکی بارودۆخهکه ئهگهری ههیه که ژمارهکان و شوێنهکان که به لیستیگ لهم راپۆرته دانراون چیتر دهقیق نابیت. ئهم بهلگهنامهی که وهرگیر دراوه وینهی فرمی نیه، بهلگهنامه فرمییه که له وینهی ئینگلیزییهکهوه سهراچاوه دهگریت. راپۆرتی داهاوو له دوروبهری ای ئایار دا بلاودهیبیتوه.

ههواره سهرهکیهکان

سهراچاوهکی تهخسه: راپۆرتی سیستمی پهواداچوونی ناواریوونی سهرا به ریکخراوی نوودهوئهمی بۆ پاشهههرا له ٢٦ ی ناداری ٢٠١٥، گروپهکان، دهستهی زانیاری کرداری باو. سنورهکان و ناوهکان که نیشان دراون و نمو هلیکاریهی که پهکارهههراوه لهسهرا نهم تهخسهیه مانای نهوه که فرمییه بیان له لایهن تهتهوه پهگرتوووهکان قبولکراوه. نهم تهخسهیه له بهرراوی ٢١ ی نیسانی ٢٠١٥ دروست کراوه.

- زیاتر له ١٠٠٠٠٠ کس بههوی شهروشهوه له رومادی رادهکمن.
- بهغدا ١٣٢٥١ خیزانی ناواری تازه له خۆ دهگریت.
- نازانسه مرۆبیهکان ههولهکانی بههاناوههاتن خیرا دهکمن.
- ریکخراوی پرۆگرامی خوراکی جیهانی پارچهی خوراکی خیرا بۆ ٦٠٠٠٠ کس دابین دهکات.

تیروانینیکی بارودۆخهکه

زیاتر له ١٠٠٠٠٠ کس له قهزای ناومندی عێراق له رومادیهوه رایانکردوه لهو تهی سهروک و مزیرانی عێراق ههیدر عهبادی دهستیگرینی ئۆپراسیۆنه سهربازیهکانی له دژی داعش راگهیاندوه له پارێزگای ئهنبار له رۆژی ٨ ی نیسان.

ههروهک له رۆژی ٢١ ی نیسان حکومهت ئهوهی خهملاندوه که ١٩٠٥٨ خیزان (نزیکهی ١١٤٠٠٠ کس) له رومادی رایانکردوه، لهوانه ناوچهکانی ئهلبووهجه و ئهلبو ئهینه، لهوکاتهی هاوکارانی مرۆبی ژماره راستهقیهکهی خویان که نزیکه له ٢٠٠٠٠ خیزان که دهکاته (نزیکهی ١٢٠٠٠٠ کس) لهسهرا بنهمای ههلسهنگاندنه بهردهوامهکانی مهیدانی. نزیکهی ٢٠٠٠ خیزان لهناوخودی ئهنبار ناواریهههرا، بههرو پارێزگاکان ١٣٢٥١ خیزان بههرو بهغدا و ١٠٠٠ خیزان بههرو بابل و ٢٨٠٧ خیزان بههرو سلیمانی، بهگۆیرهی راپۆرتی حکومهت.

نازانسه مرۆبیهکان به خیرایی جولهیان کردوه بۆ دابین کردنی هاوکاری، لهوانه پیدابووستیه لهپیشینهکان وهکو خوراک و ئاو و شوینی ههوانهوه. ئهم بهرزبوونهوه لهناکاوهی ناواریهههرا بههرو دهروهی رومادی بۆته هوی دهرهجمای فریاگوزای بهپهلهی خزمهتگوزاریهکانی ئاو و خاوین کردنهوه و پیدابووستی پاک و خاوینی وهکو (تانکهری ئاو و تهوالیتهکان و ههمامهکان و کهل و پهلهکانی پیدابووستی پاک و خاوینی). زیاتر له ٣٠٠٠٠ ناواری ناومخۆبی لهریگادان و بهپهله پنیووستیان به ئای خواردنهوه ههیه.

بۆ زانیاری زیاتر، "ئهو دیوی قهیرانهکه ببینه" له کۆتایی راپۆرتهکه

ههروك له رۆژی ٢١ی نیسان، ناژانسی پهناپهیری نهمهوه یهگرتووهمان (ریكخراوی كۆمیساری بالای نهمهوه یهگرتووهمان بۆ پهناپهیران) كهل و پهله سهرمكهكانی ناومال بۆ زیاتر له ١٣٥٠٠ كس كه دهكاته (٢٢٥٧ خیزان) له پاریزگاکانی نهبار و بهغدا و پهیره به سێ سهنتهری كۆكردهوهی ناوارمکان دهكات له بهغدا، لهگهڵ چوار شوینی تر كه لهبهرچاویگراون.

ریكخراوی پرۆگرامی خوراکی جیهانی یارمتهی پیشكەشی ٦٠٠٠٠ كس دهكات كه له رومادیهوه رادهكهن به پیدانی پارچهی بهپهلهی خوراك كه بهشی سێ رۆژ دهكات. له نیوان ١٦ و ١٩ی نیسان، هاوکاران هاوکاری بۆ نزیكهی ٤١٠٠٠ ناواری ناومخویی دابین كرد له ناوچهكانی كه له لایهن حكومهتهوه كۆنترۆل كراون له رۆژههلاتی پاریزگای نهبار. دابهش كردنهكان له قهزا بچووكهكانی خالديه و حهبايه دهستان پیکردوه، نزیكهی ٣٠ کیلومتر له رۆژههلاتی رومادیهوه دور، و له قهزای بچووكی نامریات نهلفهلوچه، ٤٠ کیلومتر له رۆژناوی بهغدا دور.

به ههزاران كس به توره راوهستان له خالهكانی پشكین بۆ بهدهستهینانی چوونهوروهوه بۆ ناو پایتهختی عیراق. زۆربهیان نهوانهی كه گهیشتونته شوینی سهلامت له شارهكه هاوکاری كراون له ریگهی دابهشكردنیکي كۆمهی فره ناژانس كه پشكهاوتوو له خوراكه سهرمكهكان و كۆمهی زور پنیوستهكانی تری مروی. لهكاتهی ژمارهی ئهوه خهلكه تازهی كه پشوووتر له پردی بزبیز ریگریان لیکرابوو، كه دهكۆپته نیوان پاریزگاکانی نهبار و بهغدا، به شنیویهکی بهرچاوه كهمی كردوه، راپورتی جیاجیا ههن لهسهه نهگهیری داواکاری بۆ پالشنتیکاریکی ناومخویی بۆ ئهوه خهلكه تاكو ریگیان پیدریت بینه ژوروهوه بۆ ناو پاریزگای بهغدا بهتهواوی لابردارینت.

زۆریهیی ناواری ناومخویییهكان له شوینی پردهكه بهرو پاریزگاکانی سلیمانی و بهغدا رۆبشتوون. ههروك له رۆژی ٢٠ی نیسان، ٢٥٠٠ خیزان بۆ سلیمانی ناواریهون، زیادبوونیکي ٩٩٥ خیزان له رۆژی پشوووتر. ناواری تازه گهیشتووهمان له رومادیهوه بهشویهکی سهرمکی جوله دهكهن بهرو شوینهكانی كه هاوالاتیانی تیدا نیشتهجین. ریكخراوی كۆمیساری بالای نهمهوه یهگرتووهمان بۆ پهناپهیران كاردهكات بۆ بهدهستهینانی رهمهندی حكومت بۆ كردنهوهی خیهوتگهكانی قوارهتوو و تهزمردی بۆ ناواری ناومخویییهكان.

٥٠٠٠ پارچهی بهپهلهی خوراك و ٥٠٠٠ كهل و پهلی میکانیزی بههاناوههاتی خیرا گهیهنراون بۆ قهزای بچووكی نهلمهلم له پاریزگای سهلاحهددین، لهگهڵ دابهش كردنهكان كه پلانیا بۆ دانراوه بهردهوام بین لهسهه بنهمای پنیوستی بهرفراوان.

له رۆژی ٢٠ی نیسان، پاریزگاری بابل پشتراستی كردوتهوه كه حكومت بهردهوام دهییت له وهگرتنی خیزانانی ناواری ناومخویی تازه بیجگهله پیاوان كه تهمنیان له نیوان ١٨ تا ٥٠ سالی دایه. پیدمچیت پاریزگار داوای له پیاوان كردوه نهوانهی كه تهمنی ئهوه گروپهیان ههیه تاكو شهر بكن له دووباره كۆنترۆلكردهوهی شارهكانیان له نهبار كه له ژیر كۆنترۆلی داعش دایه، بهجخت كردنهوه لهسهه پنیوستی بۆ بهردهوامیدان به نهمن و ئاسایش له بابل.

زۆریهیی ناواری تازمکانی رومادی پهersh و بلاوبوونتهوه لهسهه تاسهیری ژمارهیهکی زور له شوینی دهستنیشان نهكراو، كه نهمهش دهیینه ریگر لهبهردم ههولهكانی بههاناوههاتی خیرا له لایهن حكومت و ناژانسه مروییهكان، و كریكاری فریاكوزاری راپورتیان كردوه.

بۆ خوگونجاندن لهگهڵ ئهوه شهپۆلهی ناواری ناومخویییهكان، سهنتهری ههماهنگی و چاودیری كردنی هاوبهش ههوت شوینی دهستنیشان كردوه بۆ سهنتهری تری كۆكردهوهی ناوارمکان له بهغدا. ریكخراوی كۆمیساری بالای نهمهوه یهگرتووهمان بۆ پهناپهیران چوار شوینی دهستنیشان كردوه، لهوانه دوو بۆ سێ یان له پرۆسهی ئامادهكردن دان بۆ بهكارهینانی بهپهله. ناژانسهكانی نهمهوه یهگرتووهمان پشومخته ههماهنگیان كردوه و باسیان له چهسپ كردنی ئاسانكاریهكانی ئاو و خاوین كردنهوه و پیداویدی پاك و خاوینی كردوه، لهوانه خزمهتگوزاریهكانی شوینی حهوانهوه و نهوانی تر بۆ دلنیاپی بوونهوه له هاوکاری كردنی خیرا كه لهبهردهستدایه لهسهه بهكوتاهینانی ههلسهنگاندنهكان.

بههاناوههاتی مروی

شوینی حهوانهوه و كهل و پهله ناخوراكیهكان

پنیوستیهكان:

- شوینی حهوانهوه و هاوکاری كهل و پهلی ناخوراکی بهردهوام بریتی یه له پنیوستیهکی زور گرنگ بۆ دانیشتونانی ناواری ناومخویی تازهی رومادی.
- هاوکارانی گروپ ههلبژاردهكان دههوزنهوه بۆ فراوانكردنی لهخوگرنتیان بۆ ناو پاریزگای كهركوك له بههاناوههاتن بۆ بانگهشهیهکی ئهم دوايه. راگهیاندهكه پنیوستی بهپهلهی دهستنیشان كرد بۆ خیهوتگهیهك تاكو شوینی حهوانهوه بۆ نزیكهی ١٠٠٠٠ ناواری ناومخویی تازه دابین بكات.

بههاناوههاتن:

- له بهغدا، سهنتهری كۆكردهوهی ئهلووقف ئهلسوننی به بهتالی دهمنیتهوه بههوی نهوونی خزمهتگوزاریهكانی ئاو و خاوین كردنه و پیداویدی پاك و خاوینی.

- TWIG لهسەر پوختهکردن درافیتیکی تیروانی چالاکیهکانی پوختهکردنی بهرهم هیناوه. ئهم درافتش لهم ههفتهیه بهکوئادیت له بهستاندهرکردنی بههاناوههاتی گروپ بۆ پیوستیهکانی ناواره ناومخوبیهکان لهم و مرزهی هاوین.
- تاكو ئیمرو، ۲۶۰۷ پنداویستی کهل و پهلای ناخواری دابهش کراون بۆ دانیشتوانی ناواری تازه، بهشویهیهکی سهرمکی له پارێزگاکانی ئهنبار و بهغدا.
- یهك خێمتهگه که ۲۹ رشمالی تیدایه و خێمتهگهیهك که ۷۱ رشمالی تیدایه، چهسپ کراون له بهغدا بۆ نیشتهجێکردنی ناواره تازه گهیشتووهمکان.
- له پارێزگای ئهنبار، ۳۰۰ رشمالی دابهش کراون بۆ ناواره تازه گهیشتووهمکان.
- له داوایهکی ئهنجومنی ههریمی بهغدا، سهنتهریکی کوکردنهوی ناوارمکان بۆ نزیکهی ۴۰۰ خیزان له خێمتهگی سکوت له غزالیه دادمهزریندریت.
- زیاتر له ۲۰۷ خیزانی ناواری ناومخوبی هاوکاری کهل و پهلای ناخواریکیان وهرگرتوه له موثنی و کهرکوک.
- زیاتر له ۱۲۱۵ رشمالی له کهربهلا و سهلاحهدین و کهرکوک و بهغدا دابهش کراون، که شوینی ههوانهوه بۆ ۱۲۱۵ خیزانی ناواری ناومخوبی دابین دهکهن.

بۆشاییهکان و ریگریهکان:

- له بهغدا، سهنتهری کوکردنهوی ئهلوهقف ئهلسونی به بهتالی دهمینتیهوه بههوی نهبوونی خزمهتگوزاریهکانی ناو و خاوین کردنهوه و پنداویستی پاک و خاوینی.

پاراستن

پیوستیهکان:

جولانهوه و سنورداریهکانی دهستگهیشتن:

- خیزانهکان ریگریان لیکراوه له چونهژوورمهوه بۆ ناو پارێزگای بهغدا له خالهکانی پشکنین بههوی داوکاری پالپشتیکردن له لایهن یهکیهوه. ئهوان ناچارکراون کهوا بهدوای ریگچارهسهری تردا بگهرین له پارێزگای ئهنبار یان بهدوای سهلامهتی بگهرین لهناوخودی ئهنبار. ئهو پیاوانهکی که سهلتن بهتاییهتی دووچاری ئاستهنگهکانی چونهژوورمهوه دهنهوه سهرمراي ههبوونی بهلگهنامه و پالپشتیکردن. پیوسته ئهوان پالپشتیکاریکی ناومخوبیان ههیهتی بۆ ئهوهی ریگیان پیندریت بینه ژوورمهوه و پیندهجیت که ئهم کاره به شیویهیهکی ههرمهکی جیههچیکرابیت.
- ناواره ناومخوبیهکان له پارێزگای بهغدا راپورت دهکهن که نازادی سنورداریان ههیه له جولانهوه. ههندی له خیزانهکان چهند جارێک پرساریان لیکراوه بۆ هینانی بهلگه و پالپشتیکردن له لایهن کهسێکهوه له خالهکانی پشکنین لهناو بهغدا یان له ناوچانهکی که ئهوان مهسهستان بووه نیشتهجێبین تیایدا. ئهو داوکاریانه پالی به ههندی له ناواره ناومخوبیهکان ناوه بۆ ئهوهی بگهرینهوه بۆ شوینه نارامهکانی تر لهناو خودی ئهنبار وکو ئهلخالديه و ئهلحهبانیه.
- به گوێرهی رینماییه تازهکان که له رۆژی ۱۹ی نیسان له لایهن پارێزگاری بابل و سهروکی لیژنهکی بالای ئهمن و ناسایش دهرچوه، پیاوه ناواره ناومخوبیهکانی ئهنبار که تهمهنیان له نیوان ۱۸ - ۵۰ سالی دایه ریگیان پیندریت بچه ژوورمهوه بۆ ناو پارێزگای ئهنبار ههروهک دهسهلاتداران نیکهراون لهوهی که ئهندامانی داعش لهوانهیه ناوچهکه بقۆزنهوه به خیزانانی ناواره ناومخوبیهکان. پالپشتیکردن هیشتا داوکاراوه بۆ ههموو ناواره ناومخوبیهکانی تری ئهنبار که ههول دهن بچه ژوورمهوه بۆ ناو بابل. دهسهلاتدارانی بهغدا دامهزراندنی خێمتهگهیهکیان لهسهر چاوگرتوهوه بۆ پیاوانی ئهنبار که ریگیان پیندریت بچه ژوورمهوه بۆ ناو پارێزگای بابل.
- له رۆژی ۱۹ی نیسان، دهسهلاتدارانی پارێزگای نهجف رایانگهیند که ئهوان ریگهناوهن به چونهژوورمهوهی ناواری ناومخوبی تر ههروهک توانای حکومهت تهواو پرپوتهوه بۆ لهخوگرنتی ناوهرکان.
- له پارێزگای کهربهلا، ریگریهکانی چونهژوورمهوه پيشومهخته له نارادابوو، بهلام له رۆژی ۲۰ی نیسان لابردان. ناواره ناومخوبیه تازهکان ریگیان پیندراوه بۆ ئهوهی بچهژوورمهوه بۆ ناو پارێزگای واسیت و سیستهمی پالپشتیکردن چالاک نهکراوو.

- خهملاندنیکی ٢٠٠٠ ئاواره‌ی ناومخۆیی و خیزانانی په‌نابهر تۆمارکرا‌بوون له قه‌زای موق‌دادیه، له پارێزگای دیاله. ئهو ئاواره ناومخۆییانه ناتوانن به‌ئازادی ب‌جولین به‌هۆی ترسی ئه‌گهری ده‌ست به‌سه‌رکردن، کوشتن یان رفاندن له‌لایهن گروپه چه‌مکداره‌کان، یان به‌هۆیه‌کانی پاره یان تایفه‌گهری.
- تاكو ١٩ی نیسان، ئاواره ناومخۆییه‌کان به‌شێوه‌یه‌کی سه‌رمکی ده‌چنه‌ژوو‌روه بو ئاوه‌رمیمی کوردستانی عێراق له رێگه‌ی که‌لار له باشوری پارێزگای سلێمانی به‌بی داواکاریه‌کانی پالێشتیکردن له‌لایهن که‌سیکه‌وه.

ئاواره‌بوونه‌کان و گه‌رانه‌وه‌کان :

- به‌گه‌وره‌ی رێکخراوی کۆمیساری با‌لای نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان بو په‌نابهران، ٣٥٠ خیزانی ئاواره‌ی ناومخۆیی تازه له رۆژی ٢٠ی نیسان گه‌یشتوونه‌ته پارێزگای بابل. ئاواره ناومخۆییه‌کان له‌گه‌ڵ خ‌زمان ده‌میننه‌وه، له قوتابخانه‌یه‌ک و له با‌له‌خانه ته‌واونه‌کراوه‌کان.
- هه‌روه‌ک له رۆژی ٢٠ی نیسان ٩٠٠٠ خیزانی ئاواره‌ی ناومخۆیی تازه تۆمارکرا‌بوون له‌ناوخودی پارێزگای به‌غدا.
- خهملاندنیکی ٣٤٠ سه‌رۆک خیزانی ئاواره‌ی ناومخۆیی له سه‌ لادئ له (ئه‌لعهباسیه و هینیس و چومه‌رکی) له پارێزگای دیاله گه‌راونه‌ته‌وه بو لادیکانی خۆیان. زۆریه‌ی ئاواره ناومخۆییه‌کان ره‌تیان کردۆته‌وه بو ئه‌وه‌ی به‌گه‌رنه‌وه به‌هۆی نیگه‌رانیه‌کانی ئه‌من و ئاسایش یان ترس له‌وه‌ی که ناومکانیان به‌خه‌ریه‌ لیستی ره‌شه‌وه له‌لایهن گروپه چه‌مکداریه‌کان و پۆلیس. به‌گه‌وره‌ی رێک‌گه‌وتنێک له‌نیوان سه‌رکرده‌کانی کۆمه‌لگای ئاواره ناومخۆییه‌کان و هیزه‌کانی ئاسایشی عێراقی، سه‌رۆک خیزانی ئاواره‌ی ناومخۆیی زیاتر پینشینی ده‌کرین که‌وا به‌گه‌رنه‌وه بو زیدی خۆیان.
- هه‌روه‌ک له رۆژی ٢٠ی نیسان، ٢٥١٥ خیزانی خه‌لکی رومادی گه‌یشتوونه‌ته پارێزگای سلێمانی. له‌مه‌ته‌ی گواسته‌وه بو سلێمانی به تێچووی به‌رز ده‌میننه‌وه، ته‌نها ئه‌وه خیزانانه‌ی که سه‌رچاوه‌ی دارایی پێویستیان له‌لایه توانیویه‌ته ئه‌وه گه‌شته نه‌جام بدن. ئاواره تازه گه‌یشتووه‌کان ده‌گه‌ری به‌دوای نیشه‌ته‌جیبوونی بازرگانی که هاوکارانی مرۆبی راپۆرتیان کردووه.

به‌هاناوه‌هاتن:

- ده‌سه‌لاتداری عێراقی سه‌نه‌ته‌ری گواسته‌وه له، سه‌مه‌ر ئه‌لبوسفیه، له پردی بیزب و خالی پشکنینی ٧٥ له‌سه‌ر رێگای سه‌رمکی نیوان قه‌زاکانی فهلوجه و موق‌دادیه له پارێزگای ئه‌نبار داده‌مه‌زرینیت. رێکخراوی کۆمیساری با‌لای نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان بو په‌نابهران چاودێری کردنیکی پاراستنی جیه‌جی کردووه له پردی بیزب و خاله‌کانی پشکنین، هه‌روه‌ها بانگه‌شه‌ی کردووه بو به‌رزکردنه‌وه‌ی داوی لابرندی داواکاری پالێشتی کردن له‌لایهن هاو‌لاتیه‌کی نیشه‌ته‌جیبوو.
- چاودێرانی پاراستن هه‌لسه‌نگاندنه خه‌راکانی پێویستی‌ه‌کانیان له پارێزگای بابل ته‌واوکردووه بو ١٥٠ خیزانی ئاواره‌ی ناومخۆیی، و ١١٣٠ خیزان له پارێزگای به‌غدا، بو ده‌ستنیشان کردنی ئه‌وانه‌ی که هه‌زاربوون بو هاوکاری کردنی ئامانجکراو.
- خیزانه‌کان نزیك ده‌بنه‌وه له سه‌نه‌ته‌ره‌کانی کۆمه‌لگای خسته‌ته ناوه‌وه‌ی ئاواره گه‌راوه‌کان بو زانیاری و هاوکاری که ده‌ستنیشان کرا‌بوون بو هاوکاری، له‌وانه که‌ل و په‌له سه‌ره‌که‌یه‌کانی ناوما‌ل.
- نووسینگه‌ی ئاواره‌بووان و کۆچه‌هران، که له‌لایهن رێکخراوی کۆمیساری با‌لای نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان بو په‌نابهران هاوکاری کراوه، تۆمارکردنی ناستی سه‌رۆک خیزانی خیزانه ئاواره ناومخۆییه‌ تازه‌کانی که له رومادیه‌وه ده‌گه‌نه خاله‌کانی پشکنین جیه‌جی ده‌کات له باشوری پارێزگای سلێمانی.
- گروپی کاری توندوتیژی له‌سه‌ر بنه‌مای سیکسی و ره‌گه‌زی ده‌ۆک نه‌خشه داده‌نیت بو هه‌موو دا‌بین کارانی خه‌مه‌ت‌گوزاری ده‌رونی کۆمه‌لایه‌تی بو باشت‌کردنی هه‌ماهه‌نگی به‌هاناوه‌هاتن بو ئافه‌رمانی یه‌زیدی ئاواره‌بوو. هه‌وه‌له‌که‌ن له رێگادان بو ده‌ست‌گه‌یشتن به‌ توانای که‌سی و ده‌ستنیشان کردنی ئه‌وانه‌ی که ده‌توانن خه‌مه‌ت‌گوزاریه‌کانی ده‌رونی- کۆمه‌لایه‌تی دا‌بین بکه‌ن بو پرزگار‌بووان له شۆینی جیا‌جیا.

بو‌شاییه‌کان و رێگه‌یه‌کان:

- سنورداری له‌سه‌ر جولانه‌وه و ده‌ست‌گه‌یشتن به سه‌لامه‌تی وه‌کو به‌ره‌نگاریه‌ک ده‌میننه‌وه. سنورداریه‌کانی ده‌ست‌گه‌یشتن بو‌ناو پارێزگاکانی به‌غدا و بابل و نه‌جهف و واسیت و که‌ریه‌لا راپۆرت کراون.
- شۆینی حه‌وانه‌وه‌ی نارێک و نه‌بوونی نیشه‌ته‌جیبوون وه‌کو به‌ره‌نگاریه سه‌ره‌که‌یه‌کان ده‌میننه‌وه بو ئاواره ناومخۆییه‌کانی ئه‌نبار که گه‌یشتوونه‌ته به‌غدا.

- لاسر گهراڤه‌میان بۆ زیدی خویان، ناوارة ناومخوییه‌کانی قهزای موقداده له پاریزگای دیاله راپورتیان کردوه که ماله‌کانیان دزراون و تیکشکیندراون. هه‌روه‌ها ناوارة ناومخوییه‌کان دووچارای ئه‌ستهمی ده‌بنه‌وه له دست گه‌یشتن به خزمه‌تگوزاریه سه‌رمکه‌کان، و ترسیان هه‌یه له‌باره‌ی سه‌لامه‌تی خویان به‌هۆی هه‌رمشه‌کان له‌لایهن گروپه‌ چه‌کاره‌کان. بارودوخه‌کان له قهزاکه شیاو نین بۆ گه‌رانه‌وه له‌م قوناغی ئیستادا.
- ئه‌ندامانی گروپی کاری توندوتیژی لاسر بنه‌مای سیکسی و رمگزی راپورتیان کردوه له‌باره‌ی سیسته‌میکي ره‌وانه‌کردنی هه‌فته‌یی، نه‌بوونی خزمه‌تگوزاریه‌کانی ته‌ندروستی میشک، نه‌بوونی هاوکاری ده‌روونی کۆمه‌لایه‌تی بۆ خیزانه‌کان، کۆمه‌لگاکان، بیوان و کوران و هه‌روه‌ها ماندوو‌بوونی خزمه‌تگوزاریه‌کانی ده‌روونی - کۆمه‌لایه‌تی ناومخوییه‌تی به‌گشتی.
- ده‌ستپێشخه‌ریه‌کان له‌لایهن ریکخراوی نیوده‌لته‌ی هاندیکاپ راگیراوه له‌ رۆژی ۱۶ی نیسان تاکو تیبینی دواتر له‌ پاریزگای هه‌ولنیر، و له‌ پاریزگای ده‌وکیش که‌می کردوه، به‌هۆی بۆشاییه‌کان له‌ پالپه‌ستی کردنی دارایی. ئه‌م په‌چراڤه‌ی خزمه‌تگوزاریه‌کان، له‌وانه‌ گواسته‌وه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی که نه‌خۆشی درێژخایه‌نیان هه‌یه بۆ خزمه‌تگوزاریه‌ تایبه‌تیه‌کانی ته‌ندروستی، نیکه‌رانیه‌کی جددی ته‌ندروستی ده‌نوینیت.
- که‌سایه‌تی هاو‌لاتی خه‌وته‌گه‌کانی ناوارة ناومخوییه‌کان له‌ هه‌رمی کوردستانی عیراق به‌ ئه‌ستهمی ده‌مینیته‌وه بۆ به‌رده‌وامیدان به‌ ده‌ست‌وه‌سته‌کردنه‌ فراوانه‌ی چه‌که‌که‌کان و ئه‌و راستیه‌ی که ناوارة ناومخوییه‌کان به‌ شێوه‌یه‌کی راسته‌موخو ده‌ستیان هه‌یه له‌ هه‌لمه‌تی سه‌ربازی له‌ دژی داعش.

ئهمن و ناسایشی خۆراک

پنویسته‌کان:

- کۆمه‌کی خۆراک بریتی یه له‌ پنویسته‌کی له‌ پێشینه‌ له‌ به‌شه‌کانی پاریزگاکانی ئه‌نبار، سه‌لاحه‌دین و دیاله و به‌غدا.
- کۆمه‌که‌کانی خۆراک پنیوستن له‌ پاریزگاکانی باشور له‌وانه: قهزای دیوانیه و نه‌جهف (قهزای بچوکی نفری دیوانیه، قهزای شه‌میه و قهزای ئافاق)، له‌گه‌ل پاریزگای میسان. زۆریه‌ی ناوارة ناومخوییه‌کان له‌ لیسته‌که‌ دانین له‌گه‌ل سیسته‌می دابه‌شکردنی گشتی وه‌زاره‌تی بازرگانی و ئه‌وان ناتوانن پاکه‌تیه‌کانی خۆراک وه‌ربگرن.
- هاوکاری خۆراک به‌رده‌وام ده‌ییت له‌ هه‌ردوو پاریزگای ده‌وک و پاریزگای هه‌ولنیر له‌ (خه‌وته‌گه‌کانی به‌حرکه و هه‌رشه‌م بۆ ناوارة ناومخوییه‌کان).
- هه‌له‌سه‌نگاندنیک له‌لایهن هاوکاران ده‌ستنیسانی کردوه که ملامانی له‌ ئه‌نبار به‌شێوه‌یه‌کی به‌رچاو کاریگه‌ری هه‌بووه لاسر ژیان و گوزهرانی کشتوکالی، به‌تایبه‌تی لاسر که‌مبونه‌وه‌ی میوه، دانه‌وێله و به‌ر هه‌مه‌په‌نایی که‌م و زیاده‌بوونی تیچووی پێشینه‌کانی کشتوکالی، پنویسته‌کی به‌په‌له‌ هه‌یه بۆ هاوکاری پێشینه‌ی کشتوکالی و مکو تویه‌کان و ماده‌دی له‌ناو‌بردنی میروو و مه‌واد کیمیاوی و مه‌رومالات.

به‌هاناوه‌هاتن:

- ریکخراوی پرۆگرامی خۆراکی جیهانی هاوکاری نزیکه‌ی زیاتر له‌ ۶۰۰۰۰ کس ده‌کات که له‌ رومادیه‌وه راده‌کمن به‌ پیدانی خۆراک بۆ ماوه‌ی ۳ رۆژ.
- ریکخراوی و ریکخراوی پرۆگرامی خۆراکی جیهانی یارمه‌تی ۴۱۰۰۰ که‌سی ناواری داوه له‌ پاریزگای ئه‌نبار.
- هاوکارانی گروپ یارمه‌تی ۵۷۵۰ که‌سی ناواری تازمیان داوه له‌سه‌رتاسه‌ری به‌غدا.
- له‌ رۆژی ۱۶ی نیسان، ریکخراوی پرۆگرامی خۆراکی جیهانی و ریکخراوی فریاگوزاری موسلم پارچه‌ی خۆراکی ناماده بۆ خواردن بۆ ۸۵۰ قوتایی ناواریه‌بوو دابین کردوه که له‌ زانکۆی ئه‌نبار چۆلیان کردوه بۆ قهزای ئه‌بو غریب. ریکخراوی مرۆبی دلسۆزی عیراقی و ریکخراوی پرۆگرامی خۆراکی جیهانی یارمه‌تی ۵۰۰۰ که‌سیان داوه به‌ پیدانی خۆراک له‌ ناوچه‌ی پردی بیزب، که ۶۵ کیلۆمه‌تر له‌ به‌غداوه‌ دوره.

بۆشاییه‌کان و رینگه‌کان:

- به‌ هه‌زاران که‌س به‌رده‌وامن له‌ نۆرگرتن له‌ خاله‌کانی پشکنین له‌ هه‌ولدان بۆئه‌وه‌ی بچنه‌ ژوروه‌ بۆ ناو شاری به‌غدا. که‌سانی هه‌زار ریاانه‌کردوه به‌تایبه‌تی له‌ شاری گه‌مارۆدراوی حه‌دیه، هه‌روه‌ها له‌ پاریزگای ئه‌نبار، بۆ قهزای سه‌لامه‌ته‌کان له‌ناو‌خودی ئه‌نبار، له‌ شاری به‌غدا و قهزای ئه‌بو غریب له‌ پاریزگای به‌غدا.

- ملمانی ی چر و پر و رینگاکانی کومەکی داخراون و بوته هوی بهرزبونوهیهکی زور له نرخهکانی خوراک و کرێیهکانی کم کردۆتوه له پارێزگاکانی سه‌لاحه‌دین و موسل و کەرکوک و نه‌بار. ئەمەش پێدمچیت که‌وا به شێوهیهکی نه‌رینی کاریه‌گری هه‌بیت له‌سه‌ر ئەمن و ئاسایشی خوراک بو ته‌واوی دانیش‌توان.
- نه‌یوونی ده‌رفه‌ته‌کانی ئیش و کار و نزمی کرێیه‌کان به شێوهیهکی خراب هیزی کرین ده‌خاته مه‌ترسیه‌وه بو که‌سه‌کان له پارێزگای موسل.

ناو و خاوینکردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی

پێویستیه‌کان:

- ئەم به‌رزبونوه‌وه زۆره‌ی ناواره‌یوون بو ده‌ره‌وه‌ی رومادی داوی دابین کردنی خزمه‌تگوزاریه‌کانی فریاگوزاری ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی ده‌کات، له‌وانه تانکه‌ری ناو و ته‌والیته‌کان هه‌ممه‌کان و که‌ل و په‌له‌کانی پێداویستی پاک و خاوینی.
- پێویستیه‌ک هه‌یه بو زیاد کردنی توانای به‌هانه‌وه‌هاتن بو پێویستیه‌ به‌په‌له‌کانی که‌سانی ناواری تازه.
- کورگاکانی له‌ناکاو تر داواکراون بو به‌هانه‌وه‌هاتنی پێویستیه‌کانی دانیش‌توانی زیان به‌رکه‌وتوو.
- زیاتر له ۳۰۰۰۰ ناواری ناومخۆبی له‌جوله‌دان و به‌په‌له‌ پێویستیان به‌ ناوی خوارده‌وه هه‌یه.
- به‌لایه‌نی که‌مه‌وه ۳۸۵ خیزانی ناواری تازه‌ی رومادی، که ده‌کرینه ناو خێوه‌تگه‌ی قوارته‌و بو ناواری ناومخۆبیه‌کان له‌ سلێمانی، به‌رده‌وام پێویستیان به‌ دابین کردنی خزمه‌تگوزاریه‌کانی ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی ده‌بیت.
- زیاتر له ۱۳۸۰۰ خیزانی ناواری له‌ پارێزگای نه‌جف به‌په‌له‌ پێویستیان به‌ خزمه‌تگوزاریه‌ سه‌ره‌کیه‌کانی ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی هه‌یه.
- ناواری ناومخۆبیه‌کان له‌ خێوه‌تگه‌ی ئەلچیبایش له‌ پارێزگای زیقار هه‌چ ده‌ستیان ناگات به‌ ناوی سه‌لامه‌ت.
- ته‌والیته‌کان، هه‌ممه‌کان و ناوی خوارده‌وه‌ پێویستن له‌ خێوه‌تگه‌ی ئەله‌رمحه‌می میسان بو ناواری ناومخۆبیه‌کان.
- خێوه‌تگه‌کانی ناواری ناومخۆبیه‌کان له‌ پارێزگای ده‌وک به‌رده‌وام له‌ دووچاربوونه‌وه‌ی به‌رنگاریه‌کانی ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی دان، به‌شێوه‌یه‌کی سه‌رمکی ژێرخانی خێوه‌تگه‌. ئاستی وه‌به‌ره‌ینان بو باشتر کردنی ژێرخان و که‌م کردنه‌وه‌ی تیچووی به‌ریوه‌ردن گه‌لێک گرنگه‌. فریدانی پاشماوه‌ی ناو و لا‌بردنی زبێ و خاشاک و مکو کێشه سه‌ره‌کیه‌کانی نیگه‌رانی ده‌میننه‌وه.
- ناوچه‌کانی ناواری گه‌راوه‌کان که ده‌ستیان پێ ده‌گه‌یه‌ندریت داوی نوژنه‌کردنه‌وه‌ی به‌په‌له‌ی ژێرخان و هاوکاری ده‌که‌ن بو دانیایی بوونه‌وه‌ له‌وه‌ی که‌ خزمه‌تگوزاری ته‌واو هه‌یه بو دابین کردنیان.
- پێویستی و داواکاری بو ناوی سه‌لامه‌ت زیاد ده‌کات له‌ ماوه‌ی وهرزی هاوین.

به‌هانه‌وه‌هاتن:

- هاوکارانی ناو خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی له ۲۴ کاتر متری یه‌که‌م وه‌لامیان داوته‌وه به‌ پێدانی بوتلی ناو، که‌ل و په‌له ناخۆراکیه‌کانی ناو و خاوین کردنه‌وه و پاک و خاوینی، ته‌والیته‌ی گه‌رۆک و هه‌ممه‌کان، له‌گه‌ڵ تانکیه‌ ناوه‌کان بو نزیکه‌ی ۱۰۰۰۰ ناواری ناومخۆبی که‌ له‌ رومادیه‌وه و به‌ره‌وه‌ به‌غدا دین.
- دابین کردنی خزمه‌تگوزاریه‌کانی تانکه‌ری ناو بو ۱۳۰۰۰۰ ناواری ناومخۆبی له‌ ناوچه‌یه‌ی که‌ تازه ده‌ستیان پێ ده‌گه‌یه‌ندریت له‌ نه‌بار به‌رده‌وامی هه‌یه.
- له‌ پارێزگای سه‌لاحه‌دین، دابه‌ش کردنی پێداویستیه‌کانی پاک و خاوینی و که‌ل و په‌له ناخۆراکیه‌کانی تری ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی ته‌واو کرابوو له‌ سێ شوین.
- ئاسانه‌کاریه‌کانی خاوین کردنه‌وه چه‌سپ کرابوون و که‌ل و په‌له ناخۆراکیه‌کانی ناو و خاوین کردنه‌وه و پێداویستی پاک و خاوینی دابه‌ش کرابوون له‌ شوینه‌کانی ناواریوونی تازه له‌ پارێزگای دیاله‌.

پنیوستیهکان:

- گروپی کهل و پهل پنیوستیهک دهستنیشان دهکات بۆ زانیاری کهل و پهل بمردهوام و نوپکراره لهسر بارودوخهکانی سر شهقام و بهرجستهکردنی مولکهکان.
- زانیاریش کۆکراوتهوه بۆ مهسهستهکانی پلاندانانی له ناکاو و پلانی بههاناوههاتنی مرویی.
- گروپهکه ههماهنگی لهگهل سهنتری نوپهراسیونه مرویهکان دهکات بۆ زانیاری لهسر کهل و پهلکان و پلاندانان.

بههاناوههاتن:

- کهل و پهلکان پشومهخته له بهغدا دانراون لهلایهن ریکخراوی نیودهولتی بۆ پهناهران و ریکخراوی کۆمیساری بالای نتهوه بهکگرتووهکان بۆ پهناهران و سندوقی نتهوه بهکگرتووهکان بۆ دانیشنوان و ریکخراوی تهنروستی جیهانی بۆ دوهمین بههاناوههاتن بۆ حمیده و نلهبهغدادی. گروپی کهل و پهل لهلایهن ریکخراوی نتهوه بهکگرتووهکان بۆ مندالان داواکراوه بۆ ههماهنگی کردنی میکانیزمی بههاناوههاتنی خیرا لهگهل پروگرامی خوراک جیهانی و ناژانسهکانی تر. پلاندانان بهردهوامه له پیشبینی کردنی نهم چالاکیه.
- گروپهکه بهشداری پیکردنی زانیاری له نیوان هاوکاران بههیز دهکات بۆ باشتر بهکارهینانی نهم سهرچاوانه که لهبهردهستان و دابین کردنی میزگهردهکانی ههماهنگی کردنی کهل و پهلکان. نهمش لهوانه نهم مالپهره که لهخواروه ناماژی پیکراوه لهگهل نهخشهکان و بهرهمه زانیاریهکانی تر. تکایه سهردانی نهم مالپهره بکهن: <http://www.logcluster.org/ops/irq14a>

گروپی پهپوهندیه فریاگوزاریهکان

بههاناوههاتن:

- گروپی پهپوهندی فریاگوزاری بهردهوامه له دانانی بهرنامه بۆ ئوتومبیلهکانی نووسینگهی ئوچا بهمش دلنایایی دهکات لهوی که رادیویهکان بهرنامهیان بۆ دانراوه لهگهل کودی رادیوی نوئی فراوانی وولات بۆ باشتر دابین کردنی نهم و ناسایش بۆ ستافی مرویی.
- بهرپوههیریکی نوئی رادیوی بۆ سهنتری پهپوهندیهکانی هملنر دهستی به نهرکی خوی کردوه، دلنایایی دهکات له خزمهتگوزاری ٢٤ کاتر میتر له ههفتهیهک دا.

ههماهنگی گشتی

ههروهها ئوچا کاردهکات له نزیکهوه لهگهل سهنتری چاودیری کردن و ههماهنگی هاوبهش له بهغدا بۆ بههیز کردنی گۆرینهوی زانیاری لهسر جولانهوه و شوینی خیزانه ناوارمکان، ههروهها بۆ ههماهنگی کردن له کاتی دیاریکراو و هاوکاری کاریگهر له رینگهی گهیاوندی کهل و پهله سهرمکهیکان و دابین کردنی خزمهتگوزاریهکان. له رینگهی ستافی مرویی له ناخودی سهنتری چاودیری کردن و ههماهنگی هاوبهش، ههماهنگیکاری مرویی راپورتی کردوه لهسر نتهوه بهکگرتووهکان و هاوکارانی مرویی بۆ هاوکاری کردنی ههولکهکانی حکومهت له پینچ شوینی خيوتهکه که دامهزاون.

له بههاناوههاتنی قهیرانی رومادی، نووسینگهی ئوچا بهکم نوپکردنهوی تازهی بلاوکردوتهوه له رۆژی ١٦ ی نیسان و بهردهوامه له بهکخستنی راپورتیهکانی بارودوخ لهلایهن ناژانسهکانی نتهوه بهکگرتووهکان و هاوکاران لهسر وهلامدانهوی مرویی. نوئی کردنهوی زیاتر بلاودهکرتیهوه ههروهک بارودوخهکه پنیوستی زیاتر دهییت.

بۆ زانیاری زیاتر تکایه پهپوهندی بکهن به:

نهنقونیو مهسیلا، جیگری سهروکی نووسینگه، massella@un.org

ژماره موبایلی عیراق: +964 (0) 751 184 4379

دهیفد سوانسون، بهرپرسی زانیاری گشتی، swanson@un.org

ژماره موبایلی عیراق: +964 (0) 750-377-0849

بهعوا داچوون بۆ ئوچا له عیراق بکهن له توری کۆمهلایمتی توپهر [@OCHAIraq](https://www.OCHAIraq.org)

بۆ به دهستهینانی زانیاری زیاتر تکایه سهردانی نهم مالپهره بکهن: <https://iraq.humanitarianresponse.info>

زانیاری لهسر قهیرانهکه

لهتهوی کهوتنی موسل له ٩ ی حوزمهیرانی ٢٠١٤، گروپه چکدارهکانی ئویوزسیون، لهوانه بهسهبکهکان، میلیشیا عهشایرهیکان و نهدامانی پیشووی رژییم / سهربازی، شان به شان لهگهل دهولتی نیسلامی عیراق و رۆژهلاتی عهریبی، رووبهریکی بهفراوانیان له پارێزگاکانی عیراق کۆنترۆلکردوه لهوانه موسل، سهلاحهین و دیاله. شارمکانی موسل و تکریت و تلعفر و نجفی و قوابهره و شنکال و سلیمان بهگ و رشید و حهوجه و ریز و قهوج و سهفلویه، نیستا لهزیر کۆنتۆلی گروپه چکدارهکانی بهرهلستکاران دان. لهتهوی مانگی کانوونی دووم رووبهریکی زوری نهبار له ژیر کۆنترۆلی داعش دایه. نهمش بووته هوی ناوارمیونی ژماریهکی زور له دانیشتیوانی ناوخی عیراق. نیستا عیراق به گهرترین دانیشتیوانی ناوارمیونی ناوهو له ههموو جیهان داهنریت؛ زیاتر له ٢،٧ ملیون ناواره ههن لهتهوی مانگی کانوونی دوومه سالی رابردوو.